TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

EESTI SÕNA

Nr. 20 V aastakäik

Ilmub igal kesknädalal ja laupäeval. Tellimise hind: postiga veerandaastas Rmk. 4.26 (Rmk. 3.90 + 0.36 postikulu)

Üksiknumber 20 Pf.

Toimetus: Berlin SW 68, Alexandrinenstr. 110. Tel.: 17 55 31/3, aparaat 6. Toimetuse kõnetunnid äripäeviti k. 10—12

Berliin, 21. märts 1945

„Kultuurikandjad"

Number üks: eesti kultuur on tekkinud ja arenenud vene kultuuri mõjul ja vene intelligentsi toetusel — nii väitsid hiljuti mõned eesti bolševikud ja sovjetiseeritud Eesti ametikandjad Stalinile saadetud telegrammis, millest ka meie lehes on juttu olnud.

Number kaks: käesolevas sõjas N. Liit sõdib selleks fašistide vastu, et päästa Euroopa kultuuri — praalis Stalin ise mõni aeg tagasi.

Number kolm: Saksamaale sissetunginud punavenelane näeb seal elujärge, mis talle uudiseks: näeb külmutuskappidega kortereid ja kõrgemat euroopalikku elamistaset. Temal endal, punavenelasel, on sellele vastu seada aga kõrgem kultuuriline idee, — rõvetses üsna hiljuti bolševikust juudi kirjanik Ilja Ehrenburg oma kirjelduses, mis käsitles muljeid Ida-Preisi okupeeritud aladelt.

Number neli: Nõukogude Liidust kujuneb suur kultuuri loov võimufaktor pärastsõjaaegses varemetest tõusvas Euroopas — kirjutas hiljuti ühe Soomes ilmuva suurema rootsikeelse lehe „Svenska Pressen" peatoimetaja R. Ölander rootsikeelses koguteoses „Finland och Ryssland", mille publitseeris uusliberalistlik üliõpilasühing Helsingis.

Ülalpool on reastatud mõned juhuslikult nopitud poliitilisest avaldused viimastelt aegadelt. Esimesel pilgul paistab, et neil avaldustel pole üksteisega palju ühist. Aga teravamalt kuulatades kostab põhiviis kohe kõrva.

Selleks põhiviisiks on Moskva uuem pretensioon — **saada Euroopa kultuuri eestkostjaks.**

Mis see on? Suurushullustuslik jampsimine?

Võib-olla, et ka pisut seda. Võib-olla on Stalinil osalt samasugused kompleksid nagu Nerolgi, kes tahtis ka mõnel „peenemal" alal loorbereid saada.

Jah, kõik võib olla, kuid määravaks teguriks paljast edevust selles eesrindlikus eneseupitamises siiski pidada ei või. Edevus üksi olekski bolševiko taktikas liiga süütu motiiv.

Ja tõepoolest — enese upitamine ka kultuuri alal esirinda on Moskva võimupoliitikas tuttav võte. Ta vastab sellele messianismi kallakule, mida on viljelnud juba Joann III ja hiljem slavofiilid. Moskva on ikka tahtnud olla ajaloo uueks, nn. kolmandaks Roomaks. Rumal inimene arvab alati, et teist õpetada on kergem kui ise õppida. Sellist arvamist on Moskva katsunud tegevpoliitikaski ära kasutada ja arendada. Oled sa teisest kaugele maha jäänud ja järelepüüdmine oleks liiga pingutav, siis katsu ettejõudnu tagasi tirida. Mitte ise **edasi** minna, vaid teine **tagasi** tuua. Ka nii saad teisega „kontakti", võid teda hakata välja pigistama ja alla suruma, et ta sinust enam ette ei jõuaks.

Bolševike kultuuriline eneseupitamine on Moskva messianistlikele sisetungidele voliandmise kõrval ka päris praktiliselt kalkuleeritud taktikaline võte. See on nimelt varga võte, kes ise karjub, et võtke varas kinni. Just siis, kui N. Vene alustas laialaialuslikumat pealetungi Euroopa kultuurialadele, hakkas ta ühtlasi kilama, et nüüd ta läheb kultuuri päästma. Ta kartis, et tema eurooplastest liitlaste ja erapooletute juures siiski niipalju õhtumaist kultuuri-solidaarsust on, et nad jahmatama löövad, kui Stalin oma idamaiste hordidega pillerkaaritama hakkab. Et sellele jahmatusele ja sellest tulenevale poliitilisele hoiakule ette jõuda, deklareeritigi ennast siis kähku ja palavalt „kultuurikandjaks" Euroopasse.

See oli kaunikesti labane võte, aga paistab, et ta mõnevõrra ikkagi oistarvet täidab. Asitõendiks on see Soome rootslase kirjutus, mida ülalpool mainisime number neljandana.

Kõik teised tsiteeritud avaldused on paremini arusaadavad. Ilja Ehrenburg oma juudi mentaliteediga on muidugi temale rassiliselt võõra ja ristiusust mõjutatud Euroopa kultuuri vastu. Talle valmistab sadistlikku lõbu, näha selle kultuuri lõmastamist punajõukude poolt. Ja eesti bolševikud, ah sa armas aeg, nemad ju ei saagi teisiti, kui täita Moskva järjekordseid käske propagandaaktsioonide läbiviimisel. Ja ega nad tahagi teisiti, sest muidu nad poleks ju bolševikud.

Aga et Soome rootsikeelne ajakirjandus ja uusliberalistlik üliõpilasühing ennast Moskva propaganda teenistusse annavad — see on juba meile kõvem pähkel.

Seda enam, et kõige sellega ühenduses sealtpoolt kuuldavale on tulnud veel teisigi mõttekäike, mis jahmatama panevad. Mida aga meil, kui ühel samasse Kirde-Euroopa ruumi kuuluval rahval siiski tähele tuleb panna. Kuid sellest järgmisel korral.

A. Q.

Vilja äravõtjatele jagatakse Eestis ordeneid

Bolševikel on Eestis suuri raskusi, et kokku saada viljamäära, mida „plaanikohaselt" eesti põllumehed peavad loovutama punavenelastele ja punaarmeele. Ametliku tunnistuse järgi tuleb vilja kokkuvõtmise töid pidada samaväärseks sõduri võitlusega rindel. Vastavalt sellele jagatakse siis ka ordeneid neile, kes vilja kokkukraapamisel sõna või teoga „eesrindlikult" on kaasa aidanud.

Allpool toome „Izvestijas" avaldatud teate põhjal nimestiku nende kohta, kes Liidu Ülemnõukogu poolt Moskvas on saanud Isamaa-sõja Risti.

Esimese klassi risti said: Heinrich Ajo — Narkomsagi (Kokkuvõtmiste Rahvakomissariaadi) volinik Virumaal; Arnold Veimer — Eesti Sovnarkomi (Rahvakomissaride Nõukogu) esimees; Nikolai Karotamm — Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei 1. sekretär; Max Laosson — EK(b)P Tartu maakonnakomitee 1. sekretär; Armin Lebin — Virumaa Täitevkomitee esimees; Melanie Leppik — Võrumaa Täitevkomitee esimees; Auguste Minne — EK(b)P Lääne maakonnakomitee 1. sekretär; Peeter Raudsepp — Narkomsagi volinik Tartumaal; Jaan Rebane — Narkomsagi volinik Tartumaal; Mihhail Ridman — ENSV Kokkuvõtmiste Rahvakomissariaadi volinik; Edgar Tõnurist — Tartumaa Täitevkomitee esimees; Adolf Jaanson — EK(b)P Viru maakonnakomitee 1. sekretär.

Teise klassi risti said: Richard Kurvits — EK(b)P Valga maakonnakomitee 1. sekretär, ja Aleksander Lääne — Sovnarkomi voliņik Võrumaal.

Spordiõpetajaid ja tegevsportlasi Eestis

Olevatel andmetel tegutsevad Eestis spordiõpetajatena või tegevspordi alal teiste hulgas Kudu, Laidvere, Rannaste, Kalamees, Mast, Lannus, Tare, maadlejad Kotkas, Kaubi, Rohtmets, Tikk, odaheitja Issak, poksijad Kahepi, Käbi, Linnamägi, Reinart, Rööding, Praks jt.

Moskva mõju Soomele kasvanud

Kommunistide ja marksistide enamus Soomes

Toimetustöö lõpul saabuvad esimesed teated valimistulemustest Soomes. Nende järgi on kommunistliku ilmega valimisliit, nn. Rahvademokraatlik Liit saanud 51 kohta. Sotsiaaldemokraadid on kaotanud üle kolmandiku oma häältest ning neil on nüüd kommunistidega, kellega on ühinenud ka vasempoolsed sotsiaaldemokraadid, peaaegu võrdne arv kohti, nimelt 52. Kõik teised parteid kokku on saanud 97 kohta. Soome Eduskunnas on 200 kohta, seega on kommunistidel ja marksistidel absoluutne enamus — 103 kohta.

Soome valimised Nõukogudele allistumise tähe all

Enne valimisi esines Soome peaminister Paasikivi ringhäälingus kõnega, milles rõhutas valimiste suurimat välispoliitilist tähtsust. Soome tulevikule on otsustava tähtsusega suhtumine Nõukogude Liitu. Ei ole küllalt ainult vaherahutingimuste tähtajalisest täitmisest, vaid peale selle on nõutav täiesti muudetud hoiak Nõukogude Liidu vastu. „Sõpruse ja usalduse side" Soome ja Nõukogude Liidu vahel peab suurenema ja Nõukogude Liitu peab õunestuma veenda, et Soome välispoliitika ei ole tulevikus kunagi Nõukogude vastu.

Soome valijad võtavad endale raske vastutuse, Eduskunda tuleb valida uued jõud, kes ei ole koormatud minevikuga. Eduskunna kooseis peab muutuma niisuguseks, et see tekitab usaldust Nõukogude Liidu ja teiste liitlaste juures.

Moskva süüdistab . . .

Moskva „Izvestija" tõi valimiste puhul uusi rünnakuid Soome vastu. Nõukogude valitsuse häälekandja kirjutab, et valimised pidavat näitama, kas Soomel on kavatsus astuda „fašistide otsustava ja süstemaatilise hävitamise teele". Olevat mitmesuguseid tunnuseid, et „reaktsioonilised jõud" püüdvat Soomes ühel või teisel teel maal „fašistlike" elementide tegevust aktiviseerida ja vaherahutingimuste ausat täitmist takistada.

Läti põllumeeskond hävitamisel

Rootsi ajaleht „Folkets Dagbladet" toob teateid Nõukogude valitsuse terrorist Lätis. Läti põllumeestelt on röövitud nende maa. Järgmiseks sammuks on kolhooside süsteemi sisseseadmine. Hoolimatult muudetakse maa Nõukogude kolooniaks. Läti põllumeestelt võõrandatud maa antakse kommunistliku partei liikmeile ja Nõukogude kolonistidele. Kolhooside süsteemi sisseseadmisega tahetakse Läti põllumeeskond täiesti hävitada.

Nõukogude omavoli Rumeenias

Stalin ei lase end oma liitlastest segada

Reuteri teatel on P.-Ameerika Ühendriikide välisministeerium teinud Nõukogude Liidule ja Inglismaale ettepaneku, Jalta kokkuleppe alusel pidada läbirääkimisi poliitilise olukorra üle Rumeenias, kuna mõned punktid Rumeenia viimaste sündmuste arengus vajavat selgitamist. Nagu Reuter edasi teatab, vaatavad Washingtoni ringkonnad kommunistliku mõju all seisva nn. rahvusdemokraatliku rinde juhi Groza valitsusele kui vähemusvalitsusele, kus maa kõik demokraatlikud ringkonnad ei ole esindatud.

Samas küsimuses märgib Londoni „Daily Herald" murelikult, et Stalin on ainult mõni nädal pärast Jalta konverentsi ilma Inglismaalt ja Ühendriikidelt küsimata Rumeenias kõrvaldanud ühe peaministri ja asendanud selle teisega. Kontrollkomisjoni ja Inglise ja Ameerika esindajate arvamist selle kohta ei olevat küsitud ja esinevat „hädaohtlik puudus koostöös".

Seda koostöid aga nähtavasti Stalin ei vajagi, tubades endale Rumeenias kui temale kuuluvas huvipiirkonnas täieliku tegevusvabaduse. Nii olevat „New York Timesi" kirjasaatja teatel Nõukogude sõjavõimud Bukarestis keelanud Ameerika lennukite startimise ja maandumise, Nõukogude ohvitserid võtvat Ameerika diplomaatide käest ära nende fotoaparaadid ning ameeriklastele ei antavat sissega väljasõidulubasid.

Üldse ei pidavat Nõukogud, nagu kirjutab „New York Times", Rumeenias ja Bulgaarias kinni Jalta kokkuleppest. Nõukogud vaatavat neid maid oma huvipiirkonnana ja keelduvad ameeriklastele igasugusest vastutulekust.

Umbes samasugune on olukord ka Poola küsimuse lahendamisel. Nõukogud asuvad seisukohal, et eelolevast San Francisco „rahuorganisatsiooni" loomise konverentsist võtaksid osa ainult Nõukogude poolt moodustatud Lublini-Poola „valitsuse" esindajad, missuguse seisukoha vastu olevat Inglise ja Ameerika saadikud Moskvas. Inglise leht „Observer" märgib, et nüüd kuluvat veel palju aega, enne kui Poola küsimuses kompromissini jõutakse.

Terrorirünnak Berliinile nõudis 9 eestlase elu

Vaenlase terrorirünnakul Berliinile 2. veebruari öösl tabas raske õnnetus 9 eestlast, kes jäid Augusteschule laagris maja rusude alla ja surid lämbumissurma.

Surmasaanuteks on: Edmund Liiv, sünd. 28. 12. 1900, Ella Liiv, sünd. Asmus, sünd. 16. 3. 1905, Anna Asmus, sünd. 20. 3. 1872, Anna Urvet, sünd. 27. 9. 1915, Anna Jakobson, sünd. 30. 12. 1890, Leonore Jakobson, sünd. 12. 7. 1912, ja Kalju Rõika. Peale nende said veel surma Rosin ja pr. Seeba, kellede kohta puuduvad lähemad andmed.

Maja rusude alt päästeti Liivide 6- ja 8-aastased pojad Jüri ja Jaak, kuejuures Jüri oli poolteist päeva rusude all keldris ja pääses siiski eluga, kuna täiskasvanud olid selle aja vältel kõik surnud.

Mõlemad vaeslapsed on võtnud endale kasulapseks Berliinis elav eestlane pr. Adeele Michelson. Ühenduses sellega palutakse poisikeste onul oscha H. Liivil, Feldpost nr. 21252, teatada oma seisukohast laste edaspidise saatuse otsustamiseks Eesti Toimkonnale, kelle poolt on poisikesed kasulasteks antud.

Eestlastest Wegstädtlis

Wegstädtli laagris Sudeedimaal peatub praegu 42 eestlast, kelledest valdavama osa moodustavad emad ja lapsed. Eesti Toimkonna algatusel oli kavatsus laagri juurde ellu kutsuda ka eesti kool, milleks nimetati juba ka ametisse õpetaja. Kuna aga laagris koolieaeliste laste arv oli alla 20, ei saadud kavatsust teostada. Praegu käivad lapsed kohalikus saksa algkoolis, kus nad esialgsetest keelelistest raskustest hoolimata on õppetöös osutanud silmapaistvat huvi ja edukust.

Eesti koloonia Pfronten-Steinachis

Pfronten-Steinachi linnakeses (Allgäu) leidis möödunud sügisel endile ajutise peatuskoha ligemale 40 eestlast, peamiselt Tartu ja Tartumaa inimesed. Tööle on kodumaalased rakendunud valdavas enamuses ühes kohapealses vabrikus.

ODERI RINDEL

Kokkuvõtteid muljetest ringsõidult

„Eesti Sõna" sõjaliselt kaastööliselt

Juba 5—6 nädalat seisab Nõukogude rünnakutipp, mis koosneb Žukovi armeegrupist ning on põhjas ühenduses Rokossovski ja lõunas Konjevi väeosadega, Oderi jõe keskjooksul. Soomustatud idaväemasside pealetung murdus siin süstemaatiliselt tugevdatud Saksa tõrje vastu ning vaibus omanõrkuses, mis järgnes hoolimatule ruumide läbitormamisele. Juba 5—6 nädalat valmistuvad siin mõlemad pooled võitluseks, milles kummalgi on palju kaalul. Berliini laiadele eelväljadele on koondatud armeed, kes seni veel vaid teineteist vastamisi uurivad ning ainult üksikuis punktides ägedamalt atakeerivad, et tulevaks suurvõitluseks eeldusi luua.

Üheks selliseks punktiks on Alam-Sileesia rindelõik, mis viimasel ajal Saksa rünnakute ja rindejoone paranduste tõhe all seisis. Need olid küll ainult üksikürituised, mis siin algasid ja siin ka läbi viidi, kuid nad on sellele varakevadisele üldolukorrale Oderi rindel selgitavat valgust heitnud.

Esimene tõsiasi, mis igale Alam-Sileesia võitluste lähedalt jälgijale silma torkab, on **saksa üksikvõitleja suur üleolek** pruunist nõukogude jalaväemassist.

Laubanit asuti ründama ligi 800 saksa jalaväelasega, kellede hulgas oli ka volkssturmi-mehi. Nad algasid tormijooksu peaaegu ilma raskerelvade toetuseta, ainult üksikute tankide ja rünnakusuurtükkide abil, mis peamiselt julgestasid teede ristumiskohti linna lähemas ümbruses. Nad lõid põgenema või hävitasid 3000—4000 nõukogude jalaväelast ja muutsid poole bolševike tankikorpusest (150—165 tanki) suitsevateks vrakkideks.

Maja maja järel, kelder keldri järel, auk augu järel vallutati saksa jalaväelaste poolt kergete ja keskmiste, peamiselt aga lähivõitlusrelvadega, ja langenud bolševikke kuhjus tänavaile mägedena. Siin triumfeeris mees, kes kodu ja perekonna eest võitleb, maailmavallutuse automaatide üle.

See üleolek on, mis tulevast rindeolukorda ikka ja jälle, hoolimata kõigist ähvardavaist ohtudest, heledas ning lootusrõõmsas valguses laseb paista. Igaüks on tänapäev rindel veendunud, et üks suurem löök, mis Nõukogude vägesid tõsiselt põrutaks, tooks kogu üldolukorda pöörde.

Kardetav on ainult bolševike tankide mass — seda üllevad kõik kogenud Oderi võitlejad. Kui nende tankid hävitada, siis pole jalavägi enam mingi probleem.

Kultus, mida Saksas praegu tankirusika alal arendatakse, on sellega ühenduses rohkem kui põhjendatud. Saksa sõdur ja volkssturmi-mees näevad tankirusikas selle sõja relva. Sellega saavutavad nad kõik. Nad tulistavad tanke, löövad suurtükke reast välja, hävitavad pealetungivat jalaväge, purustavad maju, milledes vaenlane end on kindlustanud. Idarinde hüüdsõnaks on: tankirusikas!

Tähelepandav on edasi Nõukogude õhurelva puuduv läbilöögivõime. Hoolimata sagedasest arvulisest ülekaalust suutis ta end ainult ajutiselt üksikuis lõikudes maksma panna — ja seda siiski ainult senikauaks, kui Saksa jahi- või lahingulennukid esile kerkivad ja omalt poolt ründama asuvad. Bolševike madallennud polegi rindele ega rindelähedasele järelevcole mingi traagiline probleem. Flak, jalaväerelvad ja jahilennukid hoiavad Nõukogude lennukid aukartustäratavas kauguses.

Väga massiliselt ja suure laskemoonatarvitusega tulistab Nõukogude suurtükivägi. Suurtükiväe tulevahetus on Oderi rindel viimasel ajal suurima ulatuse võtnud, kogulasusuurtükid ja arvukad patareid vahetavad peaaegu vahet pidamata ulguvaid tervitusi.

Saksa suurtükivägi eelistab äkilist, ägedat tulistamishoogu ühte kindlasse ruumi, Nõukogude oma külvab või trummeldab.

Ei ole mingit kahtlust, et Saksa suurtükivägi, mis puutub tabamise kindlusse ja vaatluse teaduslikku väärtustusse, ikka ja alati Nõukogude omast kaugelt üle on. Ka siin püüavad bolševikud massi kaalule panna. Ühtlasi on aga ka nende jalaväe halva kvaliteedi tunnuseks see, et suurem rünnak ilma suurtükiväe trummeltuleta ja massilise tankipanuseta üldse enam mõeldav pole. Vihaselt, fanaatiliselt, äärmiselt oskuslikult võitlev jalaväelane, keda veel sõja alguses Nõukogude Venes esines, näib juba minevikku kuuluvat. Nüüd on veel vaid muldpruun mass, kes end mõirates edasi rullib, kui teda kannab materjali mass, kes aga saksa üksikvõitlejale moraalselt ja taktikaliselt lähivõitluses kaugelt alla jääb.

Otsustav näib olevat **moraalse kindluse** moment, mis valitseb Saksa Oderi rinnet. Saksa sõdur Oderi rindel on ohjendamatust kibeõstusest haaratud ning võitleb vihaselt, sest ta ise on ju vaenlase jälgi vabastatud maakohtades näinud, on ise rääkinud vanade meeste ja naistega, kes üleelatust poolmeeletuks on muutunud ning veel nüüd karjuma ja nutma hakkavad, kui nad Nõukogude okupatsioonist jutustavad.

Ei mingit halastust bolševikele! — on Oderi rinde väljendamatu lahinguhüüe. Veel pole see kogu Oderi rinde rünnakuparool. Aga igaüks seal väljas loodab, et ta selleks värsti saab. Ja siis — ütleb sõdur Oderil — siis puhub tuul täänest!

-gg

Kõiki kuulutajaid,

kellede kuulutused ilmusid „Eesti Sõnas" enne 3. veebr. **vastava märgusõna või numbri all, palume oma aadress meile teatada sissetulnud kirjade edasisaatmiseks.**

„Eesti Sõna" talitus

Peetagu meeles eesti haavatuid

„Sõduriabi" kogub annetusi. Kirjutatagu haavatutele

Eesti Toimkonna osakonna „Sõduriabi" juhatajalt Ed. Vallastelt kuuleme haavatutehoolduse päevakü-simustest järgmist:

„Sõduriabi" tegevuses tekkis välis-tel põhjustel lühiaegne seisak. Kuigi mõndagi tuli uuesti algusest peale raja-da, jätkas Eesti Toimkond kohe esi-mesel võimalusel tegevust ka haava-tutehoolduse alal.

Eesti Toimkonna „Sõduriabi" tege-vus toimub eesti rahvuskaaslaste va-batahtliku toetuse alusel. Saksa asu-teste poolt leiab see töö täielikku toe-tust ja tunnustust. Eesti Toimkonnal on tihe ja pidev kontakt Saksamaale asunud eestlastega. Seepärast ta saab edukalt olla vahendajaks, kelle kaudu siinsed eestlased osutavad oma tänu-meelt haavatud eesti rindevõitlejaile.

„Sõduriabi" töö edukus haavatute-hoolduse alal oleneb peamiselt Saksa-maal asuvate eestlaste ohvrivalmidu-sest. Hea tahte juures on selleks tõhu-saidki võimalusi. Seda tõendab Berliini eestlase pr. E. Lembergi eeskuju, kes „Sõduriabi" tööd haavatu-tehoolduse alal on rahas ja esemetega tõhusalt toetanud. Üle tuhande riigi-marga suurune annetus laekus „Sõ-duriabile" ka Saksamaal töötavate eestlaste peaesindaja hr. A. Põld-metsa kaudu. Kuid ka iga pisemgi annetus eesti haavatute heaks täidab oma ülesande.

Peale enda poolt hangitud lugemis-materjali on Eesti Toimkonna „Sõdu-riabi" poolt eesti haavatuile edasi saadetud annetustena sissetulnud kingituspakikesi, sigarette, suupille, habemeajamisaparaate ja nende teri, tulemasinaid, kamme ja muid väikse-maid tarbeasju.

Haavatute haiglapäevade lühenda-misel on suur tähtsus kirjavahetusel haavatute ja kaasseestlaste, eriti nais-pere vahel. Haavatud rindevõitlejad ootavad kirju eesti neiudelt.

Kirjalike sidemete loomine haava-tute ja eesti naispere vahel oli Eesti Toimkonna „Sõduriabi" vahendusel juba arenemas ulatuslikuks. Siis tuli aga vahele paljude eestlaste elukoha vahetus, laatsarettide evakueerimine sõjast ohustatud piirkondadest ja ka Eesti Toimkonna materjalide hävimi-ne vaenlase tegevuse läbi.

Oleks tingimata tarvilik, et eesti neiud, kes soovi avaldasid haavatute-ga kirjavahetusse astumiseks, teataksid oma aadressi uuesti Eesti Toim-konnale. „Sõduriabi" praegune aad-ress on: Ostministerium, Estnische Leitstelle (Soldatenhilfe), (1) Berlin, Geisbergstr. 39, III.

Samuti võib haavatutehoolduse kü-simustes pöörduda ka Eesti Toimkon-na poole aadressil: Estnische Leitstel-le, (21) Detmold, Westfahlen. Landes-theater.

Nendel aadressidel palutakse tagasi saata ka Eesti Toimkonna poolt haa-vatuile saadetud ja läbiloetud raama-tud, et neid saaks edasi saata lugemi-seks teistele haavatuile.

Ülem-Baieri mägiasulais

Ülem-Baieri kaunitesse mägiasu-laisse: Oberammergausse, Murnaus-se, Penzbergi, Garmisch-Partenkir-cheni, Weilheimi ja Peissenbergi on kas tööametite poolt suunatud või omal soovil asukoha valinud umbes paarsada eestlast. Möödunud aastal septembri- ja oktoobrikuul Weil-heimi tööamet oli ülekoormatud eestlasist tööotsijaist. Samuti nädalaid olid tulvil eestlasist NSV ühis-kodud, tööameti laager ja teised ela-mud, mis olid määratud ajutiseks peavarjuks sõjapõgenikele.

Tööameti vahendusel ja ka tööot-sijate isiklikul algatusel on nüüd suudetud tööd leida peaaegu kõigile eestlastele, kuigi paljudel tuli ela-ma asuda Weilheimist hoopis kauge-male ja siirduda uutele aladele, sest puudusid võimalused tööks omal kutsealal. Enamus eestlastest töötab nüüd töölistena mitmesugustes te-hastes, vähemal arvul võimaldus tööd leida asutustes ja ettevõtteis ametnikena. Eestlasi töötab veel põllumajapidamistes. Sageli raske ja harjumatu füüsiline töö osutub kur-navaks, kuid ometi eestlase visadu-se juures tullakse sellegagi toime. Osa naistest töötab käsitöölistena. Töötasud on vastuvõetavad, sest korterid on üldiselt odavad ja elu-nõuded praegusel sõjaajal väikesed.

Suuremal arvul (umbes 30—40) siirdus eestlasi Oberammergausse, kus korteriolud algul tekitasid suu-ri raskusi. Ka praegu elab enamik kodumaalastest barakkides. On aga neidki, kes asuvad töökohast mõne-kümne km kaugusel ja peavad see-tõttu tööle sõitmiseks kasutama om-nibust. Pika tööpäeva tõttu on see muidugi tülitav ja väsitav.

Murnaus, mõnikümmend km Weil-heimist, elumeb arvukalt eestlasi, ol-les rakendatud peamiselt töölistena mitmesugustes käitistes. Kortereid on suudetud hankida ka eramaja-des.

Penzbergis töötab umbes kaks-kümmend eestlast, rõhuvas enamus-es naised. Elatakse ühiselamus, töötatakse ja einestatakse koos ning vabal ajal harrastatakse tublisti laulu. Eesti meesperet esindab koha peal üks algkooli juhatajaid Tallin-nas lähedalt, kes on Penzbergi asu-nud koos perekonnaga ja praegu on sealse eesti koloonia hingeks. Et eestikeelne lugemisvara puudub, siis seda rohkem oodatakse ja loetakse „Eesti Sõna".

Eesti koloonia kaunis Garmisch-Partenkirchenis pole eriti arvukas, kuid neile liituvad haavatud eesti rindevõitlejad, kes viibivad ravil ko-halikes haiglais. Samus haiglais töö-tab ka eestlasi.

Weilheimi, kuigi see on suurimaid keskusi ümbruskonnas, on jäänud võrdlemisi vähe eestlasi. Arva-tavasti olid selle põhjuseks raskest korteriolud. Eestlasi töötab kohali-kes asutustes (tööamet, toitlusamet) ja käitistes.

Peissenbergi saabus esimesena möödunud aasta juulikuu lõpul üks perekond Tallinnast. Praegu seal-sete eestlaste arv küünib juba mõ-nekümnele. Isikliku tubliduse tõttu on suutnud kõik eestlased endile tööd leida, kuigi mitte oma kutse-alal. Ka korteriküsimuste lahenda-mine osutus siin märksa kergemaks kui mujal. Märkimata ei saa see-juures jätta kohalike ametivõimude lahkust ja vastutulelikkust. Eestlaste kooskäimispaigaks Peissenbergis on „Bräuwastl-Hall," kuhu kogunetakse iga laupäeva õhtul.

Sõrvelasi abistamas

Saksamaa vallutatud idapiirkonnast on bolševike eest põgenenud ja paigutatud Oranienburgi lähedal asetsevasse Germendorfi külla laag-risse rühm sõrvelasi hulga väikeste lastega. Enamikus on need kõik laste-rohked perekonnad. Neist kõige enam on ühel perekonnal lapsi 8, mitmel aga 6 ja 5 last.

Laagris asuvate sõrvelaste olukord on võrdlemisi raske, ja seda põhjusil, et laste seas esineb haigusi, ükski laagris olijaist ei valitse saksa keelt jne. Ka ei teadnud nad Eesti Toim-konna olemasolust ja nii olid nad õieti saatuse hooleks jäetud.

Pärast seda, kui saadi teada sõrve-laste laagrisolemist, sõitis sinna Eesti Toimkonna esindaja pr. S. Aare-andi, et tutvuda vahetult kohapeal olukorraga.

Esialgse olukorra parandamiseks andis Eesti Toimkonna esindaja kõi-gile laagris olijaile rahalist toetust. Kõige suurem perekond sai toetust 200 rmk. Sõrvelased tahetakse laag-rist juhtida võimalikult kiiresti maale põllutöödele, millist tööd nad kõik tunnevad ja milleks nad ka ise on soovi avaldanud. Töölerakendamisega peaks sõrvelaste olukord märgatavalt paranema.

Eestlasi Lõuna-Sudeedimaal

Vanimaks eesti „asunduseks" Su-deedimaal on väike gau piirilinn Eger, kuhu juba augustikuu teisel poolel siirdus rida Tartust evakueeru-nud perekondi. Hiljem saabus siia veel kaasmaalasi Viljandist, Tallinnast jm., kes aga suuremalt osalt varsti jälle edasi liikusid. Praegu ulatub eestlaste arv Egeris paarikümne ini-meseni. Välja arvatud paar erandit on kõik kodumaalased leidnud teenis-tuse kohapealsetes asutustes.

Eestlaste väikesearvulise koosseisu tõttu pole omavahelisi kokkutulekuid korraldatud. Võimaluste kohaselt pee-takse aga kaasmaalastega sidet 30 km eemal asetsevas kuurordis Marienbad, kus igal teisipäeval kella 15—17 toi-muvad eestlaste kokkutulekud. Samu-ti on aeg-ajalt püütud külastada eest-laste kogunemisi Karlsbadis, kus kok-kutulekud on igal neljapäeval ja pü-hapäeval.

Egeri lähedal Aschi linnakeses leidub samuti paarkümmend eestlast, kes tööle on rakendunud kohapealse-tes käitistes. Üksikuid eestlasi või eesti perekondi asub veel mitmel pool ümbruskonna külades.

Viimasel ajal on rohkemalt eestla-si saabunud Egerisse Põhja-Sudeedi-maalt. Kuna aga koha peal ei ole pea-tuseks just avaraid võimalusi, on nad jällé edasi siirdunud Baierisse ja Tüü-ringisse.

Surmateated

ff-gren. Ulo Ingermaa, pärit Võru linnast, suri 26. jaanuaril ühes ff-laatsaretis kopsutuberkuloosi tagajärjel 19 aasta vanuses.

Peeter Kripsoo, ff-kasvandik — lén-nuväe-abiteenistuslane, pärit Tartumaalt Kastre-Võnnust, sünd. 23. 6. 1927. a., suri pikema põdemise järele Franzensbadi sõjavaelaatsare-tis 18. veebr. s. a. kopsupõletikku. Kadunu sängitati sealsele kangelaskalmistule 24. veebr. sõjavaeliste auavaldustega.

Nelli Aaspõld, sünd. 6. 12. 1919, suri 10. märtsil s. a. Jüteborgi haiglas.

„Idioot või äraandja"

ff-untersturmführer B. Mereti poolt lühus „Eesti Sõnas" nr. 11 s. a. artikkel „Asume võitlustele!". Allpool on toodud ff-unter-sturmführer B. Mereti vastus ühele kirjale, mis ta ühenduses artik-liga kelleltki tundmatult on saanud. Toim.

Paar päeva tagasi sain kirja, mis algab lausega: „Teie artikkel „Eesti Sõnas" näitab, et olete idioot või ära-andja." Järgneb tavaline jutt puht-enamlikus stiilis, pipardatud muidugi „mahalöömise" ähvardustega jne. Lõpplause ütleb: „Jäägu igavasti su-letuks Eesti uksed äraandjatele!"

Kiri on tundmatult autorilt Schwe-rinist, kes on eelistanud oma nime ja aadressi varjata. Et mitte reeta oma käekirja, moonutab ta paberile trüki-tähti. Milleks see? Või usub see arg-püks tõesti, et ma tema isiku vaslu muidu huvi tunneksin? Minule väga arusaadavail põhjusil poeb see inime-ne „Eestlase" varjunime taha.

Tavaliselt rändavad niisugused kir-jad paberikorvi, olgu nende autoriteta märgitud „rahvuslane", „eestlane" või avameelsemalt „eesti punane par-tisan". Käesolev aga meelitab vastа-misele, ja nimelt kahel põhjusel: esi-teks, et kirja autorile selgeks teha, et temale tõesti jäävad meie kodumaa uksed suletuks (ENSV uksed on talle loomulikult alati lahti), ja teiseks see-pärast, et veelkord kinni naelutada tõsiasja, et „eestlase" varju pugev inimene pole mitte alati eestlane.

On hea, et kirja autor jättis märki-mata oma täpsema elukoha — ainult postitempel reedab asukoha laiemas mõttes. See annab minule põhjust vas-tata „Eesti Sõna" veergudel; seega ka võimalikule järgnevale kirjale ette jõuda. Ajalehe ruum ei võimalda pik-ki mõttekäike esitada, seepärast pean tegema lühidalt. Aga kirja autor lu-gegu ka mõnda hilisemat artiklit — ka seal on vastused temale ja tema-sugustele.

Sissejuhatuseks: mõistega eesti rahvas määritleme meie eestlaste kogu, mille enamik asub praegu aju-titselt enamluse küüsis oleval kodu-maal + vägivaldselt Nõukogude Liitu viidud eestlased + eesti rahvusgrupp Saksamaal + eesti rahvusgrupp Root-sis; lisaks sellele need eestlased, kes veel praegu peaksid Soomes alles ole-ma. Kui kirja autor arvab, et eesti rahva moodustavad need inimesed, kes Saksamaal on juba viis kuud ringi sõitnud ja kramplikult igast tööst ja kohustusest temale hoidunud, siis ek-sib ta väga.

Ilma igasuguse ilukõneta: mõistli-kule inimesele on selge, et meil on te-gemist praeguse olukorra ja võitluse lõppresultaadina kahe võimalusega. Nimelt — kas meie kodumaa uksed avanevad või mitte; selgemalt üteldult: kas meie kodumaa vabaneb enamlu-sest või mitte. Kui ta ei vabane, siis on üleliigne rääkida Eestist, eesti rah-vast jne. Põgenike hulgad — kodu-maatud ja riikkondsusetud emigran-did, kes on paisatud laiali mööda võõ-raid maid, ei moodusta eesti rah-vast. Eesti rahvana pole ju keegi arvestanud kunagi neid mööda maailma laialipaisatud eestlasi, kes asuvad Austraalias, Kanadas, Uus-Meremaal, Brasiilias jne. Meie iseseis-vuseajal ei olnud ju eesti rahva-le ja riigile mingit olulist tähtsust sellest, kas näit. Tahiti saarel asus paar eestlast või mitte. Seega pole pärast käesolevat sõda, kui enam-lus jääb püsima ja seega valitsema meiegi kodumaal, enam sugugi olulise tähtsusega, kas näiteks Pariisis on kümme eesti saapapuhastajat rohkem või vähem. Sest siis on eesti rah-vas määratud nagunii hävimisele. Miks — selle üle hiljem pikemalt.

Nüüd aga teine võimalus: sõda lõ-peb enamluse purustamisega, meie kodumaa saab vabaks ja sõna tõsises mõttes avab uksed eestlastele. Kes need aga on? Kodumaa vabane-misel on väljast-tulijate vastuvõtja-teks metsavennad, kes on kan-natanud nälga, hingepiina, kellede närvid on katkemiseni pingul olnud, oodates väljast abi ja välistõuget, mis enamluse kodumaa piiridest välja lööks. Need mehed esitavad õigusega igale tulijale küsimuse: kas aitasid sa kaasa meie vabastamisele või spekule-erisid sa mööda Saksamaad ringi ja hoidsid oma nahka ning rääkisid suure suuga eesti rahva säilitamisе vaja-dusest siis, kui eesti rahvas kodumaal oli hävimisohus ja kui oli va-ja kõik jõud pingutada ja mõndagi ohverdada selleks, et eesti rah-vas pääseks enamluse tapakirve alt? Need mehed, kes praegu auga mundrit kannavad ja oma kohust täi-davad kas diviisis rindel või mõne eriüksuse juures tagalas, astuvad va-ba ja iseseisva Eesti uksest uhkelt sisse — ukse avajana! Sest kui need uksed avanevad üldse, siis ainult sel-le surve mõjul, mis enamlusele osuta-takse veel praeguses võitluses sellelt rindelt, kus seisab Eesti ff-diviiski.

Mida ütlevad aga need metsavennad näiteks mainitud kirja autorile? Kas ei kõla nende laused mitte nii: „Ah sina tõmbasid Eestile, eesti rahvale ja meile, kes me asusime redus met-sades, juba kriipsu peale! Ah sina kolisid oma kraamiga teatud piiri äärde selleks, et seal oma nahka hoi-des hõlpsasti üle lipata! Ah sina olid see, kes ässitasid oma naabreid võit-lusest ja tööst kõrvale hoiduma, sest sinu arvates sinu terve nahk on ter-ve eesti rahvas! Kui sa oled kord juba Eestile kriipsu peale tõm-manud, siis ära trügi oma spekulan-dikommetega lähemale, vaid jää ra-hulikult ukse taha!"

Umbes niisuguste sõnadega võtavad kodumaa eestlased — meie rahva ena-mik — vastu need inimesed, kes ei ole võtnud vaevaks sõrmegi liigutada oma kodumaa vabastamise heaks, arvates, et oma naha hoidmisega olevat pääste-tud või säästetud eesti rahvast.

Ma ei taha minu mainitud kirja auto-rile vastata ise-oled-stiilis, mida vanas-ti nimetati retuur-kutšiks. Ma tahan konstateerida hoopis midagi muud: ju-ba mõnda aega on enamlased oma ässi-tustöö tegemisel katnud endid rah-vusliku sildiga. Karotammed, Veime-rid, Varesed ja Semperid väsitavad oma suud aina sõna „eesti" ja „eest-lane" tarvitamisega. Kirja autor kuu-lub nende ridadesse, sest ilma igasu-guse kahtluseta: enamlikud ässitajad pugesid sihiteadlikult põgenikena Saksamaalegi kaasa. Hoidugem nende eest! ff-untersturmführer B. Meret

Peatoimetajad: August Oinas, Berliinis. Tel.: 17 55 31/3, -apar. 5. **Väljaandja:** Kirjastus Eesti Ajaleht, Berliinis. Talitus ja lähetamine: Roland Verlag G. m. b. H., Berlin SW 68, Schützenstr. 18—25. Trükk: Berliner Verlagsanstalt G. m. b. H., Berlin SW 68, Schützenstrasse 18—25.

Hauptschriftleiter: August Oinas, Berlin. Tel.: 17 55 31/3, Appar. 5. **Herausgeber:** Verlag Eesti Ajaleht, Berlin. Verlag u. Auslieferung: Roland Verlag G. m. b. H., Berlin SW 68, Schützenstr., 18—25. Druck: Berliner Verlagsanstalt G. m. b. H., Berlin SW 68, Schützenstrasse 18—25.

RPK. 1/993

Omakseid, sugulasi, tuttavaid otsivad

Gefr. Herman Bendt. FP Nr. 26 181. Lgpa. Dresden.

Age Puksa Võrust. (12a) Leoben/Steiermark, „Hotel Kindler".

Olga Slim. FP Nr. 47497. Uscha. E. Sillart ja gren. L. Paat. Slt. „1087" all.

Juuli, Emilie ja **Helmi Must** Sangastest, Gemeinschaftslager „Heinrichsruh", Finsterwalde N. L., Heinrichsruhweg.

Olev Kallula, FP. Marine Postamt Berlin M 63 106 L.

Adi Grossmann, sünd. 23. 9. 1921. FP Nr. 18 261.

Kol.-lnt. August Kivi. Berlin-Wilmersdorf, Wesifählische Str. 1—5. Estn. Verbindungsstelle.

Selma Kott, Betty Krippe ja **Mathilde Nõmme.** (21) Detmold, Siegried-Str. 33.

Lnt. Valentin Sari. FP Nr. 56 666.

Erich ja Irmgard Enson Pärnust. Teat. M. Klaasen. (20) Blankenburg/Harz, Reinhard-Heydrichstr. 32.

Waffenhelfer T. Reima Pärnust. FP Nr. L 34 874, Lg. Pa. Berlin.

Oskar Pakal Abjast. (19) Kr. Salzwedel. Rohrberg, b/ Heinrich Gruss.

Maria Kägu Rakverest, **Helje Andre** Mõdrikust, **Erna Vires** Pühajõelt, **Alide Oolman** Tallinnast. (15) Rittergut Bodenstein, Post Worbis i. Eichsfeld.

Arnold Teomel, end. Pärsamaa vallasekretär. (16) Ober-Schmitten über Nidda. Papierfabrik W. J. Mauľang A/G.

Perek. Hark-Korknobel. (10) Priessnitz ü./Naumburg (Saale), Thüringen.

Meta Pedaja. Blankenburg/Harz, R. Heydrichstr. 32, bei Groth-Klassen.

Mai Rajala perekonnaga. Blankenburg/Harz. R. Heydrichstr. 32, bei Groth-Klassen

Uffz. Juhan Kaljas. FP Nr. 56 666.

Perek. Männiste Petserist. (20) Holzminden, Fabriekstr. 13.

Johannes Pärtels Rakverest. (3) Rerik/Mecklenburg. Hans Becker Uhrmacher. Joh. Pärtels.

ff-Gren. Helmut Klivet Pärnust. Slt. „2000" all.

Dr. pharm. Hugo Salasoo Nõmmelt ja **Lydia Sooleht.** (14a) Sudetengau, Niemes, Stadtapotheke.

Voldemar Moritz Viljandi vallast, (15) Saalfeld/Saale, Eichendorffstr. 1, bei Burkert.

Helmi Rosenberg. (10) Klingenthal (4) Postamt.

ff-Gren. Ilmar Ehapalu Viljandist, **ff-Gren. Paul Tsernjavski** Harjukünnust, **ff-Strm. Arnold Laius** Tartust ja **ff-Strm. Arnold Rägapart** Tallinnast. Slt. „2001" all.

Joh. Abel. (10) Lengenfeld in Vogtl., Gewerkschaft Vereinigung. Werk Pechtelsgrün. Postfach 91.

W.Gren. Avo Ounapuu. Slt. „2002" all.

Marta ja Peeter Virmastud Kuressaarest. (3) Redefin in Meckl. Kreis Hagenow.

Anette, Elfriede ja **Helga Kasemets** Nõmmelt. (15) Jena-Ost, Sonnenblick 22, bei Schwarzer.

Flg. Kalju Käpa. Slt. „2003" all.

Elli Reio. (13b) Plattling/Ndb., Passauerstr. 216.

Adele Glück Tartu-Kvistenthalist. (15b) Kotthwies, Post Vilshofen. bei J. Voggenreiter.

R. Valliste. (12b) Wels, Wiesenlager.

Aksel Mark perekonnaga — Estniska Kommitten, Storkyrkobrinken 8. III, Stockholm, Schweden.

Natalie Treiin ja **Maria Vedenski** Tartust. (3) Mirow/Meckl., Strandstr. 11.

Asta Kimmel bei Roehler. (15) Königsee, Gehrenerstr. 20, in Thüringen.

Elmar Rannamets. (16) Geheime Staatspolizei, Bensheim a. d. Bergstrasse.

Otto ja Salme Käevartid. Vraka, Estniska flyktingslägret, Schweden.

Nikolai Andresson. Vraka, Estniska flyktingslägret, Schweden.

Gerdy Tedder. (3) Güstrow/Meckl., Sankt-Jürgenweg 26, bei Kugelberg.

W-Ostuf. Ilmar Kompus. Slt. „2004" all

Sulev Mihkelson ja **Elga Allik-Mihkelson** ENOS-st ja EOS-st. (15) Gamburg a. d. Saale, Himdenburgstr. 9.

Elisabet Nukk Pärnu Tööametist, Solberga Pensionaat, Aby, Schweden.

Aksel Küdra ja **Jaan Sinilaid.** Geiheime Staatspolizei, Bensheim a. d. B. Wachzug.

Ivi Valgre Tallinnast. (10) Heilstätte Bainberg b. Golditz, Schwesterheim.

Lembit Metsa, põl. konst. Tallinnast. (16) Geh. Staatspolizei Gr.-Umstadt.

Arnold Anto Torgu vallast, Slt. „2005" all

Elli Kõomägi. (17a) Villingen i. Schwarzw. Gerberstr. 29. b. Frau Laile.

W-Rttf. Roland Reinstein, FP Nr. 43814.

W-Gren. Martin Jensen. FP Nr. 43814.

Lw. Fl. Otto Taul, FP Nr. 55204 Lg. Pa. Königsberg.

ff-Ustuf Paul Orupõllu väike **Eneli** asub nüüd Grevesmühlen i. Meckl. Adolf-Hitler Str. 3, bei Frau v. Bülov.

Hilda Alari (Vosmi) ja **Lehte-Kai Lapp** Palamusett. (15) Zella-Mehlis/Thür., Louis Anschützstrasse 6, bei Roman Reysa.

Gustav Heinberg Tallinnast. Ostseebad-Kühlungsborn-Ost, Dünenstr. 13, Hotel Parsche.

Helmi Tõnisson. (11a) Weipert-Grund, Sudetengau, Spitalgasse 15 b/Müller.

Helene Lind. (19) bei Pam. Robert Ilse, Grossaalsleben bei Oschenleben a. d. Bode.

W.-Gren. Joh. Mereväli (Karuselt) Slt. „2019" all.

Johannes Korro. (3) Ostseebad Nienhagen, Kreis Rostock, Haus Berta.

Minna Rump. (10) Lugau (Erzgebirge), Pestalozzi Str. 4.

Kalsa Vasar Viljandist. (3) Schönberg i/Meckl., Bahnhofstr. 3. Lüdig.

Oed Aino ja Valli Viherpuud Tallinnast, Berlin-Lankwitz, Mozartstr. 37, D. R. K. Schwesternschaft.

Lempit Poopuu Saaremaalt ja **Hilda Valkla,** sünd. Kõeder, Tartust. (10) Radeberg. i/Sachsen, Hauptstr. 48 a, bei Walter Kegel.

Uffz. Ervin Kallasorg Tartust. FP Nr. 56 666.

Gefr. Jaan Lauk Kasaritsa vallast. FP Nr. 24 592.

Unterfü. Linda Toomiste Vara v, FP Nr. 05850 A Lg. Pa. Berlin.

Rudolf Plakk Võrust. (14) Affaltrach b/Heilbronn. Untere Gasse.

W.-Gren. Alfred Põldma Taeblast. Slt. „2011" all.

Ilona Kadal perekonnaga — Bergagarden, Berga, Schweden.

Salme Trüp. (24) Kappeln/Schlei. Rathausmarkt 5, bei Nansing.

Silvia Kivi. Berlin-Steglitz, Zimmermannstr. 4. bei Hermsdorf.

Renate Reedi, Slt. „2012" all.

Aino Raud. Slt. „2013" all.

Marie ja Endel Velvetid Kuressaarest. (2) Rathenow (Havel), Meisenweg 18E.

Eduard Leis Tallinnast. (2) Rathenow (Havel), Bachstelzenweg 4.

Schütze Jaan Kala. Slt. „2014" all.

Minda Tarmas. (13b) München 25, Baierbrunnerstr. 35, Fa „Wolfra".

Otsitakse
(esikohal otsitava nimi)

Dr. August Haaki Tõrvast, ema ja õde — F. B. Valdur Haak Slt. „1078" all

Erika Univer'i poja **Tõnuga** — Valdek Univer, (1) Berlin — Niederschönewerde, Sedanstr. 53a.

Aleksandra Lepik'ut poegade **Madise, Jaagu** ja tütre **Anuga,** ning ema **Amanda** ja õde **Lehte Lepik'ut** kes evakueerunud Obersitzist 21. I 45. —Karl Lepik, (1) Berlin — Niederschönewerde Sedanstr. 53a.

Riina Normetit — kpt. Normet. (10) Dienststelle Nordpol, Schönfelss ü. Reichenbach, Vgtl.

Abikaasat Meeri Horebit tütarde **Ole** ja **Heivega** — Türi raj. konstaabel Albert Horeb, Geheime Staatspolizei Bensheim, a. d. Wachzug.

Omakaitselast Harald Treesi, toodi haavatuna laatsaretlaeval „Moltkefels" 22. sept. m. a. Danzigisse, — O. Parlo, (12a) Steinhaus a/Semmering, Alpenhof.

Silvi Preemi poja **Viktoriga** — Siegfried Preem, (2) NSV Kreisleitung, Kyritz, Rathaus, Zim. 21a.

Julia Kõivet Valgast — Johann Theobald, (13a) Kaufbeuren/Allgäu, Füssenestr. 37.

Elmar V-d Virumaalt — vend Karl abikaasa Elita ja poja Andrusega. (24) Bad Oldesloe, Alt-Fresenburg, b. Nielsen.

Harry Mändi Amblast, viimati Kehras, — P. Mänd, (3) Satow, Kr. Rostock, Postamt.

Abikaasa Helene Meikupit laste **Toivo, Alvi** ja **Ilariga** —Kris'jan Meikup, Gutegard, Odensviholm, Sverige-Schweden.

Schw. Salme Adovit — W.-Gren. Ado Nõmmik. FP Nr. 17113.

ff-Ustuf. Ilmar Laasi ja ltn. **Endel Laasi** — Arnold Laas. (13b) Kothwies, Post Vilshofen bei J. Voggenreiter.

Tartu nahavabr. dir. H. Pääsukest — Arnold Laas. (13b) Kothwies, Post Vilshofen bei J. Voggenreiter.

Velly Kukke Viljandist — Gefr. Lembitu-Kivistik, FP Nr. 56666.

Abik. Alfred Sirenit, s. 30. okt. 1899, Vaivarast ja poega **Jaak Sirenit,** s. 11. nov. 1927, tööteenist. Saksamaal —Änne Siren. (15a) Abtsberg 17, Bamberg, (b. Frau Höhl).

Bernhard Hallerit — Harry Haller, Põltsamaa metskonnast. (19) Mahlsdorf bei Salzwedel, Haus Nr. 45 c.

Hambaarst Helmi Niggolit Tallinnast —Hans Grüner. (15) Vesser/Thüringen. Post Schiedefeld a. Rennsteig.

W.-Uscha. Valentiin Metsniit, viimane FP Nr. 26985, **Linda Metsniit, Tamaara Kannu, Sinaida Andersoni** ja **Salme Rebast** — Linda Normet, (10) Düben-Mulde, Saarstr. 2, bei Futtig.

Abik. Richard Loogi Posenist — Ella Loog, Berlin-Tempelhof, Germania-Str. 155, b/Jasmund.

Arno Pehmet, Tall. 35. pol. pat. II Eins. Komp. — ema. Teat. M. Kleassenille. (20) Blankenburg, Harz, Reinhard-Heydrichstr. 32.

Galina Orvetit Rakverest — V. Tammi. Teat. M. Klaassen. (20) Blankenburg, Harz, Reinhard-Heydrichstr. 32.

Anette Buschi ja **Daisy Pavlikut** — Ob. Feldw. Mart Tammist, FP Nr. 56666.

Johanna Laatsi laste **Enna** ja **Melittaga** — Karl Laats Valgast. (10) „Lager Lände", Merseburger Landstr. 12, Rückmarsdorf b. Leipzig.

Rita Keerigit ja **Lovise Bartlandi** Tallinnast — F. Mannas. (20) Salzderhelden, Kreis Einbeck. Apotheke.

August Kukut Valgast — abik. Olga Kuku koos tütarde Eda ja Aadega. (2) Brandenburg (Havel), Jakobstr. 13.

Berahard Ostmelni — August Rebale Tallinnast. Schweden, Enköping. Fagerrudd.

Katta Metsa Lihulast — poeg Eduard Mets. Orenäs slott, Glumslöv, Sverige-Schweden.

Lennuväe-abiteenistuslast Heino Heinvälja Pärnust — Ellen Karklin, (10) Altenburg/Thür., G. Winselmann-Str. 56, b/Pleitz.

Katta Metsa Lihulast — K. Kuuskvere. (11a) Ullersdorf b/Dux, Gasthaus „Liehm", Estenlager.

Õde Lydia Puttenit — W.-Uscha. Arno Muda. Slt. „2007" all.

Kpt. Leopold Vaidlat — Eduard Vaidla. (20) Ülzen, Postlagernd.

Amanda Krooni — Alma Kroon. Gemeinschaftslager Schötzelberge, C. Lorenz A. G. Tempelhof, Colditzstr.

Kohtunik Alfred Ruusi, Arnold Elsmaad, loomasarst **A. Simmi** — perek. Naelapea. (15b) Bad Reichenhall in Oberbayern, Luitpoldstr. 19.

Hugo-Helje-Kaarit Pärnust, **Jorhhi-Hiljat ja Volit-Ritat** peredega Tallinnast — Juku-Reeni. Kirjad Jukule (11a) Eger 3, Postlagernd.

Hillyt-Harryt perega, **Juku-Jenny-Ehat, Mead** — Juku-Reeni Tallinnast. Kirjad Reenile (11a) Eger, West Str. 19 b. Eibl.

Lydia Tendalit — W. Gren. Lembit Tendal. Slt. „2008" all.

Herta Pau'd — Alfred. Slt. „2009" all.

Aino Sihverit (Balt. Öl G. m. b. H. Org. Todt Einheit I. Kivióli), **Selma Sihverit** Tallinnast („Kodukäsitöö") — Johanna Sihver (Tallinna E. Kirj. Ch.) (21) Bitterfeld Engar über Warburg, in Westfalen.

Poegi — Erich Määrits ja Arnold Antsov. (15) Über Jena, Dorf Buche bei Hugo Dobermann Nr. 25.

Margarete Tarkmanni, sünd. Embek, tütre **Annelies Hermanni,** sünd. Tarkmann, laste **Christeli** ja **Heino Dieteriga;** Gren. **Ferd. Tarkmanni** abik. Selmaga, sünd. Raudma — Roman Tarkmann (3) Marlow/Mecklenburg, Adolf Hitlerstr. 114, b. Frau Gräfnitz

Elmar Saarepera. Oleme kõik Grossalslebenis. Herta.

Armilda Raidmat, Jaak Valgmat ja **Linda Piltl** — Meta ja Marct Pun. (24) Stuvenborn b/Ulzburg, Kreis Segeberg i. Holstein.

Õde Salme Alarit — Hilda Alari bei Roman Reysa. (15) Zella-Mehlis/Thür., Louis-Anschützstr. 6.

Õde Anna Kolli Tartust — Adele ja Adolf Nuuma. (20) Osterode-Harz, Fa Lorenz, Postlagernd.